

Mimari mirasın kirlilikle hızlanan fiziksel bozulması hakkında tavsiye kararları No: R 88/5 (COE, 1988)

Recommendation R (88) 5 on control of physical deterioration of the architectural heritage accelerated by pollution

7 Mart 1988 tarihli 415. Bakan Yardımcıları toplantısında Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Tüzüğü'nün 15.b Maddesine uygun olarak,

19 Aralık 1954 tarihinde Paris'te imzalanan Avrupa Kültür Anlaşması'nı, özellikle de bu anlaşmanın 1. Maddesi'ni göz önünde tutarak;

3 Ekim 1985 tarihinde Granada'da imzaya açılan ve mimari mirasın "Avrupa'nın kültürel mirasının zenginliği ve çeşitliliğinin yeri doldurulamaz bir dışavurumu, geçmişimizin paha biçilemez bir tanığı ve tüm Avrupalı'ların ortak mirası olduğunu" kabul eden Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesini, özellikle de bu sözleşmenin 8., 16., 17. Maddeleri ve 3. paragrafını göz önünde tutarak;

3 – 4 Ekim 1985 tarihleri arasında Granada'da düzenlenen Mimari Mirastan Sorumlu Avrupa Bakanlar Konferansı' İlke Kararlarını, özellikle de mimari mirasın fiziksel korunması ve kirlilikle mücadele ihtiyacı ile ilgili olan 4 no'lu kararını göz önünde tutarak;

Kirliliğe maruz kalan mirasın maddesel bozulmasının söz konusu mirası ve gelecek nesillere aktarılabilirliğini ciddi olarak tehdit ettiğini dikkate alarak;

Kirlilikle mücadele ve çevre kalitesini yükseltmek için üye devletlerce izlenen kapsamlı politikaların belirlenmesi sırasında mimari mirasın korunması sorunlarının da nazarı itibara alınması gerektiğini unutmuyarak;

Avrupa'da miras politikaları üzerine deneyim ve bilgi alış verişinin gelişmesinin bina malzemelerinin bozulması ve binaların fiziksel olarak korunması teknikleri ile ilgili sorunlar hakkında daha gelişmiş danışmanlık demek olduğunu kaydederek,

Üye devletlerin hükümetlerine:

- her ülkede malzemelerin bozulması ve korunması ile ilgili bilimsel araştırmaların geliştirilmesi için gerekli olan kuruluş ve programlama önlemlerini almayı;
- Kirliliğin azaltılması için resmi makamlarca izlenen genel politikaların uygulanması sırasında mimari mirasın korunması ihtiyacını nazarı dikkate almayı;
- Daha fazla karşılıklı, bilimsel ve teknik yardım amacıyla, Avrupa çapında işbirliğini arttırmayı,

bu tavsiye kararlarının ekinde beyan edilen ilkeleri unutmuyarak tavsiye etmektedir.

No. R (88) 5 Tavsiye Kararları Eki:

I. Her ülkede malzemelerin bozulması ve korunması ile ilgili bilimsel araştırmaların geliştirilmesi için gerekli olan kuruluş ve programlama önlemleri

Bilgiyi elde etmek, aşındırıcı unsurları, mekanizmaları ve olayları gözlemlemek, koruma, bakım ve etkileri izlemek için sürekli güncellenen yöntemler geliştirmenin tek yolu araştırma ve uzun vadeli eylemler olduğu için aşağıdakileri amaçlayan kalıcı kurumların kurulmasını ve desteklenmesini teşvik etmek gerekmektedir:

1. Ulaşılabilir mevcut veri ve araştırma gelişmeleri hakkındaki bilgileri arttırmak, özellikle: araştırmalardan ve uygun koruma cisimlerinden elde edilen verileri merkezileştirerek; ulaşılabilir mevcut veriler bütününe daha kolay erişilmesini ve kullanılmasını temin ederek; özellikle aşağıdaki yöntemlerle;

- kaynakça listeleri,
- eleştirel analizler,
- özetler,
- uzmanların sorunları teşhis ettiği ve doğa bilimleri, mimari, nitelikli el sanatları ve restorasyon teknikleri uzmanlarının bir araya gelebileceği bilgi merkezlerinin kurulması yoluyla

2. Aşağıdaki bakış açıları ile malzeme aşınması üzerine bilim dalları arası ve uzman araştırma yürütmek:

- mevcut sorunların teşhis edilmesi,
- aşınma süreçleri ve durumları arasındaki etkileşimin incelenmesi,
- kirleticilerin ve diğer bozulma unsurlarının etkilerinin izlenmesi,
- daha önce yapılan her bir uygulamayı akılda tutarak anıt ve diğer ören yerlerinin malzemelerinin ve yapılarının incelenmesi, ve aşınma unsurları ile etkenlerine nasıl tepki verdiklerinin tetkik edilmesi,
- aşındırma süreçlerinin sürekli olarak izlenmesi;

3. Tüm bu durumları içine alacak şekilde koruma yöntemleri üzerine araştırma ve uygulamalı deneyler yürütmek:

Hedefler:

i. Dahili ve harici bozulma sebeplerinin önüne geçmek için ne yapılabileceğinin araştırılması:
- ilgili kirleticilerin kaynaklarının ve eylemlerinin azaltılması ve izlenmesi yoluyla, ve
- restorasyon, koruma ve bakım amaçlarıyla kullanılan uygunsuz malzemeler gibi diğer insan yapımı etkenleri azaltmak ve yok etmek;

ii. Binaları geliştirmek, aşındırma unsurlarına karşı daha dirençli kılmak, aşağıdakiler gibi bozulmayı hızlandırıcı öz unsurları teşhis etmek ve yok etmek:

- yapıları zayıflatıp drenajı önleyen ve zararlı mikro iklimler yaratan su sızmalarına yol açan bina kusurları,
- koruyucu kaplamaların yetersizliği, kasten ya da kazara sökülmüş olmaları,
- bozulmaya karşı dirençli olmayan malzemelerin etkileri;

iii. aşağıdakiler yoluyla koruma yöntemleri geliştirmeye devam etmek ve bu yöntemlerin etkilerini izlemek:

- yapılan işin geri dönülemez olmamasını ve orijinal yapının mümkün olduğunca az değişime uğramasını temin etmek için anıtın orijinal niteliklerine uygun malzeme ve ürünler geliştirip kullanmak,

- binanın inşa edildiği dönemde kullanılan geleneksel yöntemlere başvurmak sadece bu eski tekniklerin yetersiz kaldığı yerlerde çağdaş teknikleri devreye sokmak,

- çalışmaların, üzerinde çalışılan malzeme ve binalar üzerindeki etkisini izlemek ve değerlendirmek;

iv. bakım yöntemlerini ve bu yöntemlerin uygulanışını geliştirmek;

4. Ülkeleri belli sayıda sorunları bütünüyle ve bilim dalı bağlamında anlama yetisine sahip araştırmacı ve uzman yetiştirmeye teşvik etmek.

Geliştirilmesi gerekenler:

i. Koruma politikalarının üniversite araştırması düzeyinde ve planlama aşamasında araştırmacılara, eğitmenlere ve korumacılara aşağıdaki bilim dallarında birden fazla bilim dalı içeren eğitim verilmelidir:

- miras koruma teorisi ve genel yöntemleri,
- bozulma olayı, süreci ve sebepleri üzerine derinlemesine çalışma,
- ilgili durumların tamamını etkileyecek koruma prosedürleri;

ii. İşçi ve teknisyen düzeyinde, miras sorunları alan ve sınıfları üzerinde ihtisas yapan, belli bir bağlam dahilinde ortaya çıkan sorunların teşhis edebilen ve geleneksel ve modern çalışma yöntemleri arasında seçim yapabilen uzmanların yetiştirilmesi;

iii. teknik işçi ve restoratörlerin uzman eğitimi, bu eğitimde geleneksel zanaat tekniklerine ve belli başlı koruma tekniklerine anlama ve uygulama yeteneğine ağırlık verme.

II. Kirliliğin azaltılması için resmi makamlarca izlenen genel politikaların uygulanması sırasında mimari mirasın korunması

Mimari mirasın bozulması birikimli bir süreç ile katlanarak artabileceği için malzemelerin bozulmasını azaltmak amacıyla hangi önleyici önlemler alınmış olursa olsun, üye devletlerce ya da Uluslararası kuruluşlarca çevreyi geliştirmek için başlatılan genel politikaların bu önlemleri aşağıdaki ilkeleri benimseyerek desteklenmesi önemlidir:

1. kirleticilerin, özellikle de sülfür diyoksit ve nitrojen oksitlerin, yayılımlarının sıkı bir biçimde azaltılmasını hedefleyen ulusal, bölgesel ya da yerel düzeylerde yayınlanan yönetmelikler;

2. önemli anıtların ya da büyük ören yerlerinin yakın çevresinde motorlu araç trafiğini azaltmaya, hatta tamamen kaldırmaya yönelik kentsel planlama ve trafik politikaları

Aşağıdakiler vasıtasıyla gelişmiş karşılıklı bilimsel ve teknik yardım amacıyla Avrupa çapında işbirliği:

1. elde bulunan mevcut bilimsel ve teknik verilerin çeşitli ülkelerdeki ICCROM ve ICOMOS gibi çeşitli uzman kuruluşlarda toplanarak daha iyi çok yanlı bilgi yayılımının temin edilmesi;

2. Avrupa Konseyi teknik yardım programı kapsamında, mazerete dayanan ve her belirli vaka için, Avrupa ülkeleri arasında malzeme bozulması konusunda uzman alışverişini geliştirmek;

3. Avrupa Konseyi nezaretinde aşağıdakiler hakkında bilgi ve dökümantasyon alışverişini düzenlemek:

- teknik yardım vazifeleri sırasında elde edilen deneyim ve bir süre zarfında elde edilen sonuçlar,
- çeşitli üye devletlerde yürütülen diğer önemli deneyler;

4. birbirine yakın yapı malzemeleri ve inşaat teknikleri kullanarak sınır ötesi ya da bölgeler arası uygulanabilir işbirliği geliştirmek.

Öğrenci Çevirmen: Mert Erdil
Öğrenci Proje Asistanı: Gözde Şakar